

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

יוצא לאור על-ידי
צעירי אגודת חב"ד – המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

ספרים חדשים

בדרכי החסידים

מאת הרב יואל כהן
בהוצאת יחד

רעיונות, סיפורים ופנינים בדרכי החסידות, מתוך התוועדותיו של 'החוזר' הרב יואל כהן. 374 עמ'. טל' 054*4524969.

אוצרות החר

בעריכת הרב שבתי ויינטראוב
בהוצאת באהלי צדיקים

אמרות, סיפורים ופניני תורה, מתוך כתיבי רבי נחגד ויינטראוב, מגדולי מעתיקי השמועה החסידיים. מסודרים לפי פרשיות התורה. 419 עמ'. טל' 052*3477701.

הפוסק

מאת גמליאל הכהן רבינוביץ
בהוצאת המחבר

המאמרים שפורסמו בעיתונות החרדית אחרי הסתלקות הפוסק הגדול, רבי שמואל הלוי וואזנר. 788 עמ'. טל' 052*7128536.

ילקוט צבי

מאת הרב צבי יהודה ביכלר
בהוצאת המחבר

פרפראות ואמרות שפר על פרשיות השבוע ועל המועדים, שנאמרו מפי גדולי ישראל בדורות שעברו. 347 עמ'. הפצה: גיטלר.

זמני השבוע

ירושלים תלאביב חיפה בארשבע אילת ניויורק

כינסת השבת	5:39	5:54	5:45	5:57	5:57	6:07
צאת השבת	6:50	6:52	6:51	6:53	6:51	7:04

המודל: יום שלישי, 5 בבוקר, 51 דקות ו-10 חלקים
ראשי חודש מרחשון: ביום השלישי וביום הרביעי

336 בתי חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000
טל' 072*2770100 • פקס' 03*9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il

הפקה והפצה: המרכז לעזרי שליוחות
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

מי קובע את הכללים

כולנו נוהגים להשתמש בביטוי שהאדם 'נברא בצלם', אך מהו אותו 'צלם' שמחייב לכבד כל אדם ולא לפגוע בו?

האדם נברא בדרך שונה מבריאת שאר היצורים (ציור: אהובה קליון)

אחרות? מי בדיוק קובע מה מותר ומה אסור?

יכולת הבחירה

סיפור הבריאה המסופר בתורה הוא היחיד הנותן תשובה לשאלות בסיסיות אלה. האדם איננו ככל היצורים. תשומת לב מיוחדת ניתנת לסיפור בריאתו של האדם, והוא גם נברא בדרך שונה מזו שבה נבראו שאר היצורים.

כאן מופיע הביטוי 'צלם אלוקים', ובזה מותר האדם מן הבהמה. האדם הוא היצור היחיד שהוענקה לו יכולת הבחירה. כל שאר היצורים מתוכנתים לפעול על-פי טבעם, ובמובן זה אין הבדל בין התולעת הפשוטה ביותר ובין הקוף המפותח ביותר – שניהם פועלים על-פי אינסטינקטים ותכונות המוטבעים בהם. היוצא מן הכלל הוא האדם, שניתנה לו יכולת לבחור בין טוב ובין רע, לגבור על אינסטינקטים ותכונות טבעיות, ולקבל הכרעות ערכיות.

זה היסוד לעקרונות המוסר המחייבים את בני האדם. עם בריאתו קיבל האדם ציוויים מיוחדים מבורא העולם, ובהם האיטורים על עבודה זרה, רצח, גזל, גילוי עריות ועוד. זו הסמכות המחייבת אותנו להתנהג אחרת מבעלי החיים, ועל-פיה אנו יודעים להבחין בין טוב ובין רע. זו המשמעות העמוקה של סיפור הבריאה.

רשת בראשית נותנת לנו לא רק את סיפור הבריאה, אלא את הבסיס לכל עולם הערכים המאפיין את החברה האנושית. כולנו נוהגים להשתמש בביטוי שהאדם 'נברא בצלם', אך מהו אותו 'צלם' שמחייב לכבד כל אדם ולא לפגוע בו? זה הפסוק השלם: "בצלם אלוקים ברא אותו".

ספק אם הציבור מבין את המשמעויות הערכיות של התאוריה הגורסת כי החיים נוצרו באקראי, התפתחו בהדרגה, והאדם אינו אלא שלב התפתחות גבוה יותר של בעלי חיים נחותים יותר. אם אכן כך, מה מותר האדם מן הבהמה? גם היונקים עומדים בדרגה גבוהה יותר מהחוקים, אבל לא חלים עליהם חוקים אחרים.

אריה גזלן, עורב גנב

בעולם החי שולט חוק אחד: החוקים שורדים. דינם של החלשים, החולים והנכים להיכחד. הרג בעולם החי הוא התנהגות נורמטיבית לחלוטין. בעלי חיים רבים הורגים גם את בני מינם, במאבקי שליטה וכוח. אין בכך שום דבר רע. להפך, זו התנהגות חיובית, שדוחקת הצידה את החלשים ומבטיחה את עליונותם של החזקים.

גזל וגנבה הן דרך התנהגות מקובלת מאוד בעולמם של בעלי החיים. הברדלס עמל קשה כדי לטרוף טרף, ובא האריה או הנמר וגוזל ממנו את ארוחתו. עורבים ממין אחד עמלים לאסוף אגוזים ולהטמינם באדמה לימי מחסור, אבל עורבים ממין אחר עוקבים אחריהם וגונבים את אוצרותיהם. אין בכך כל פסול. זו דרכם של בעלי החיים לשרוד ולהתקיים.

מדוע אפוא ההתנהגויות האלה נחשבות שליליות ופסולות בקרב בני-האדם? אם האדם אינו אלא שלב התפתחות גבוה יותר של בעל חיים, איך ייתכן שאנו מחילים עליו מערכת כללים וחוקים הנוגדים את כל המקובל בעולם החי? והעיקר – מכוח איזו סמכות אנו קובעים בעבורו נורמות

הכוח לשנות סדרי בראשית

תכליתה של הבריאה ולשם כך נברא ההסתר – יש בכוחו של האדם למלא תכלית זו.

תשובה בהתחלה

רמז לכך יש בפירוש רש"י הראשון לתורה: "בראשית... בשביל התורה שנקראת ראשית... ובשביל ישראל שנקראו ראשית". הלוא רש"י בא לפרש בעבור "בן חמש למקרא", ומדוע הוא מערב כאן דברים שאינם פשוטו של מקרא?

אלא שרש"י בא לענות על תמיהה המקננת בליבו של הלומד המתחיל, התוהה איך אפשר לשנות את העולם ולקדשו, בשעה שהעיניים רואות שהעולם מסתיר ומעלים את אור הקדושה. מבהיר אפוא רש"י בפירושו הראשון: העולם לא נברא אלא בשביל התורה ובשביל ישראל. התכלית היא שבני ישראל יקדשו את העולם, על-ידי התורה, ויגלו את האור האלוקי המסתתר בבריאה.

(תורת מנחם כרך מח, עמ' 167)

על כך משיבים שאמנם באדם למטה, בעולם הזה, יצר הטוב קדם ליצר הרע, אבל בשורשם הרוחני המצב הפוך, ויצר הטוב קודם במעלתו ליצר הרע. לכן יש לאדם הכוח לגבור על יצרו הרע ועד שהוא יכול לבטלו לגמרי.

התכלית נקבעה

אולם הסבר זה אינו יכול להסביר את השאלה על הבריאה. הלוא בסדר הפסוקים אנו מוצאים תחילה את שם אלוקים ורק אחר-כך מופיע שם הוי"ה, המציין את הגילוי. מכאן שהבריאה נבראה מלכתחילה בצורה שההסתר היא חלק מובנה בה, ואיך ייתכן שהאדם יסלק את ההסתר ויגלה את הקב"ה שבתוך הבריאה?

יש לומר שפירושו של הבעל-שם טוב בא לתת מענה לשאלה זו. אמנם העולם נברא על-ידי שם אלוקים, שעניינו הסתרה, אבל "בראשית", כבר מלכתחילה, נקבע שהתכלית היא "ברא אלוקים" – להבריאה את שם אלוקים ולגלות את האור המסתתר בו. הואיל וזו

את המילים הראשונות של התורה מפרש הבעל-שם טוב כך: "בראשית" – ראשית עבודתו הרוחנית של יהודי, היא "ברא" – להבריאה, את שם "אלוקים". כידוע, השם אלוקים מייצג את כוח ההסתרה של הקב"ה, המסתיר את עצמו בתוך הטבע הגשמי של העולם, עד שאין הוא נראה ומורגש. תפקידו של האדם לגלות כי בתוך ההסתר מצוי הקב"ה.

אך הדבר מעורר שאלה גדולה: אם הקב"ה ברא את העולם על-ידי שם אלוקים, שעניינו הסתרה, איך יוכל האדם לשנות את סדרי בראשית, להסיר את ההסתר ולגלות את הקב"ה המסתתר בתוך הבריאה?

מי קדם למי?

לכאורה אפשר לשאול שאלה זו גם על העבודה מול יצר הרע: איך מטילים על יהודי להילחם עם יצר הרע ולסלקו מקרבו, בשעה שיצר הרע קדם ליצר הטוב והוא קיים באדם מרגע לידתו, בעוד יצר הטוב נכנס באדם רק בהגיעו לגיל מצוות?

אמרת השבוע

עורמת היצר

רבי פינחס מקוריץ נכנס פעם אחת לבית מדרשו ומצא את החסידים שרויים בדיון ער.

"על מה אתם משוחחים?", שאל.

"מדברים אנו על עורמתו של יצר הרע הרודף אחרינו", השיבו החסידים.

נענה רבי פינחס ואמר: "אל תדאגו, טרם הגעתם למדרגה זו שהיצר ירדוף אחריכם; לפי שעה אתם רודפים אחריו".

פתגם חסידי

"כשם שמאחורי האור מסתתר לעיתים החושך, כך מאחורי החושך – מסתתר האור"
(רבי צדוק הכהן מלובלין)

אור | מאת הרב אליעזר ברוד, רב כרמי יוסף

מן המעיין

בקשת "יהי אור"

"ויאמר אלוקים יהי אור, ויהי אור" (בראשית א, ג). יהודי שבא לפני הקב"ה בתפילה: "אלוקים, יהי אור", האר לי באורך, עד מתי אשקע בחושך – מיד "ויהי אור", השם יתברך מאיר לו.
(רבי נח מלכוביץ)

צדיק גוזר

הצדיקים נקראים בשם "אלוקים", ככתוב (שמות ז) "ראה נתתיך אלוקים לפרעה". כאשר הצדיק רואה שחסר לאדם דבר מה בגשמיות או ברוחניות, ואומר – מברך וגוזר – "יהי אור", אזיי "ויהי אור" – אמירתו מתקיימת.
(הבעל-שם טוב)

שם מהקב"ה

"ויקרא אלוקים לאור יום" (בראשית א, ה). חמישה דברים קרא הקב"ה בשמות בטרם היות האדם, ואלה הם: אור, חושך, שמים, ארץ וימים. עם האדם הם שישה.
(אבן-עזרא)

האור הגנוז

אמר רבי אליעזר: אור שברא הקב"ה ביום הראשון, אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו. כיוון שנסתכל הקב"ה בדור המבול ובדור הפלגה, שמעשיהם מקולקלים, עמד וגנוז לצדיקים לעתיד לבוא.
(חגיגה יד, א)

רז בזר

'אור' בגימטריה 'רז' ו'זר'. עבודת הצדיקים היא לגלות את ה'רז' הטמון גם ב'זר', ואז נעשה "אור".
(כתר שם טוב)

לא בערבוביה

"ויבדל אלוקים בין האור ובין החושך" (בראשית א, ד). ראהו כי טוב, ואין נאה לו ולחושך שיהיו משמשין בערבוביה, וקבע לזה תחומו ביום ולזה תחומו בלילה.
(רש"י)

הפרדת תחומים

כיצד יכולה להיות ערבוביה של אור וחושך, והלוא הטבע הוא שהאור דוחה את החושך? אלא שהערבוביה הייתה בזמן: כל עוד לא הבדיל הקב"ה בין האור ובין החושך, שימש האור משך זמן מסויים ואחריו החושך, לסירוגין. ההבדלה ביניהם הייתה ש"קבע לזה תחומו ביום ולזה תחומו בלילה".
(הרבי מליובאוויטש)

צפו בעיניהם

הבעל-שם טוב ותלמידו המגיד ממזריטש היו רואים בעיניהם הגשמיות מסוף העולם ועד סופו ממש, והיו אומרים לתלמידיהם את מה שהם רואים. הם יכלו לראות כך מפני שגלוי היה לפנייהם האור שנברא ביום הראשון, שהקב"ה גנוז בתורה.
(הצמח צדק)

טובה ושכרה

הוא ישב במשרדו, תופס את ראשו בשתי ידיו, ושואל את עצמו: "למה עשיתי את זה?! למה התפתיתי?!".

ר' אברהם למפל היה חסיד בעלז. הוא התגורר בפולין בימים שלפני מלחמת העולם השנייה, וניהל עסק טקסטיל משגשג. שנים רבות פעל המפעל כחוק והתנהל ללא דופי. עתה הוצעה לו הצעה לעסקה שהייתה כרוכה בהונאת הרשויות, אך הייתה יכולה להכניס לו הון רב. הוא התחבט קשות, ולבסוף גבר עליו יצר הממון והוא החליט לבצע את העסקה.

בתוך זמן קצר הבין שהפיל את עצמו לצרה גדולה. התרמית נחשפה. המשטרה ערכה חקירה מקיפה וביקשה להעמידו לדין ולהענישו במלוא החומרה. מועד המשפט נקבע וגזר הדין הצפוי היה קשה. ר' אברהם למפל היה מודאג מאוד, ועם זה הוסיף לנהל את עסקיו.

יום אחד נקרתה לפניו עסקה גדולה. הוא ביקש לקבל את ברכת רבו, רבי יששכר רב מבעלז, לעסקה. הוא נסע לחצר הרבי ושטח לפניו את ההצעה. בליבו חפץ גם לגולל באוזני הרבי את הסבך המשפטי שאליו נקלע, אך התבייש לחשוף את קלונו. הוא קיווה כי ברכת הרבי לעסקה תחול גם על המשפט הקרב ובא.

בהתרגשות קיבל את ברכת הרבי לעסקה, וכשהחל לצאת מן החדר, פנה אליו פתאום הרבי ואמר: "שמע נא, אם תזדמן לך אפשרות לעזור לאדם הזקוק לעזרה, אל תזלזל בכך, גם אם זה יהיה נכרי ברחוב!".

למפל הנהג בראשו ונפרד לשלום מהרבי. בליבו תהה לפשר דבריו הסתומים. מעולם לא שמע מפיו דברים כאלה. בדרכו לביתו הביט לצדדים, מחפש אדם הזקוק לעזרה.

בתחנת הרכבת הבחין באישה לא יהודייה, המתהלכת אנה ואנה בחוסר מנוחה. הוא פנה אליה והציע את עזרתו. "אין צורך, תודה", דחתה אותו האישה בנימוס.

אך דברי הרבי המדהדים באוזניו אל מול האישה הנראית נבוכה ואבודה גרמו לו להוסיף להפציר בה לגלות לו מה מעיק עליה, ואולי יוכל לעזור לה.

"איבדתי את תיקי", נענתה לבסוף, "ובו כספי ומסמכיי האישיים. אינני יודעת אם אבד התיק או נגנב. בכל מקרה נותרתי בלי שיש בידי אפילו הכסף הדרוש לשוב לביתי".

"כמה כסף את צריכה בעבור הנסיעה?", שאל החסיד.

"מחיר הנסיעה לפחות עשרים וחמישה זהובים", אמרה האישה.

החסיד הוציא מיד את ארנקו, ומנה את הסכום הדרוש ואף הוסיף עליו

עוד כמה שטרות. "קחי לך וסעי לשלום!", אמר לאישה. דמעות של התרגשות הופיעו בעיניה, והיא הודתה לו בכל פה, ואף נתנה לו את כרטיס הביקור שלה.

ר' אברהם העיף מבט חטוף בכרטיס,

מאת מנחם ברוד

לומדים גאולה

יום כנגד אלף שנה

ביאת המשיח היא היעד הסופי של הבריאה, והיא הוטבעה בה מיד בתחילת מעשה הבריאה. על הפסוק "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים" אומרים חז"ל (בראשית רבה ב,ד): "זה רוחו של מלך המשיח". הזמן שבין הבריאה ובין הגאולה מתחלק לשלוש תקופות: 'תורה', 'מאות המשיח'.

הגמרא (סנהדרין ז,א, עבודה זרה ט,א) מפרטת את חלוקת התקופות: "ששת אלפים שנה הווי עלמא, שני אלפים – תורה, שני אלפים – ימות המשיח". תקופת ה'תורה' נסתיימה כאשר אברהם אבינו הגיע לשלב של 'הנפש אשר עשו בחרן'. אז החלה תקופת ה'תורה' – אברהם החל להפיץ בעולם את האמונה בה' אחד. הדבר תואם גם את מאמר המדרש: "עד אברהם היה העולם מתנהג באפלה, משבא אברהם – התחיל להאיר". זה היה בדיוק בסוף האלף השני, כאשר אברהם היה בן נ"ב שנים.

תקופת ה'תורה' נסתיימה בסוף האלף הרביעי. זה היה סמוך לחתימת המשנה, עם ראשיתה של תקופת האמוראים. את סיומה של תקופת ה'תורה' ניתן לראות גם בכך, שאחרי חתימת המשנה לא ניתנה עוד סמכות מוחלטת כל-כך של פסיקת הלכה, כפי שניתנה לתנאים, חכמי המשנה. אז החלה תקופה חדשה – "ימות המשיח".

קווים מקבילים

חלוקת ששת אלפי שנותיו של העולם לשלוש תקופות היא חלוקה כוללת למדי. בדברי רבותינו מופיעה חלוקה מפורטת יותר, שמראה את הסדר האלוקי הפנימי הקיים בכל אחד ואחד מששת אלפים השנים הללו.

הרמב"ן (בראשית ב,ג, וראה גם רבנו בחיי שם) מסביר כי ששת ימי הבריאה מקבילים לששת אלפי שנות קיומו (הנוכחי) של העולם. וכך הוא אומר: "ששת ימי בראשית הם כל ימות עולם, כי קיומו יהיה ששת אלפים שנה, שלכך אמרו יומו של הקב"ה אלף שנה". בהמשך הדברים הרמב"ן משרטט כמה קווים מקבילים בין אירועי הבריאה שקרו בכל יום ובין אלף השנה המקביל לו.

בדרך מפורטת יותר מופיעים הדברים בתורת החסידות (מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות, עמ' ט"ט ואילך; ועוד). ששת ימי הבריאה וששת אלפי שנות קיום העולם מקבילים לשש המידות היסודיות – חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד.

ביום הראשון של הבריאה האירה מידת החסד, ולכן נברא בו האור האין סופי. גם האלף הראשון של העולם היה תקופה של חסד ושפע אלוקי מופלא. בני האדם האריכו ימים ו'ניזונו בחסדו של הקב"ה". ביום השני פעלה מידת הגבורה – נוצרה ההבדלה בין המים התחתונים לעליונים. גם האלף השני היה תקופה של דין – המבול, מגדל בבל.

ביום השלישי, פעמיים כ'טוב, האירה מידת התפארת. העולם החל להיתקן – נראתה היבשה, החלה צמיחת העשבים והפירות. גם באלף השלישי החלה להתגלות תכלית הבריאה – הייתה יציאת מצרים, עם ישראל נבחר לעם סגולה, וניתנה התורה.

בריאת האדם

כך מוסברים גם האירועים שקרו בימי הבריאה הנוספים וההקבלה שלהם לאלפי השנים המתאימים: ביום הרביעי נתלו המאורות, ובאלף הרביעי עמדו שני בתי המקדש, שמהם יצאה אורה לכל העולם כולו. ביום החמישי שרצו המים נפש חיה ועוף החל לעופף – רמז להתגברות ממשלת האומות באלף החמישי.

וכך אנו מגיעים ליום השישי, שבו הגיע העולם לשלמותו – נברא האדם. זה רמז לשלמותו של העולם באלף השישי, שבו מתגלה האדם השלם ביותר – המלך המשיח. ובלשון הרמב"ן: "זהו בן דוד הנעשה בצלם אלוקים". האלף השישי מכין את העולם לגאולה, ובמהלכו בא ומתגלה המלך המשיח.

ראה כי הגברת שופטת במקצועה, אך לא שת ליבו לזאת. הוא תחב את הכרטיס לארנקו, בלי לייחס לו חשיבות כלשהי.

הגיע יום המשפט. מתוח התייצב החסיד באולם בית המשפט, ממתין בדריכות לדינו. שפתיו מלמלו פרקי תהילים והוא נשא תפילה לבורא שיחלץ אותו מן המיצר אל המרחב.

בליבו קינן חשש כבד כי השופטים ייטו לשבט ולא לחסד ויענישו אותו קשות. במוחו שחזר את פגישתו עם רבו, את ברכתו ואת הוראתו המסתורית להטיב עם כל אדם, אך כיצד כל זה מתקשר למשפט?

"בית המשפט!", קרא שמש בית הדין. שני גברים ואישה נכנסו אל החדר ופסעו אל כס השופטים. ר' אברהם הביט כלא מאמין: השופטת לא הייתה אלא האישה שעזר לה!

המשפט החל. נציג התביעה פתח בדברים. הוא פרש לפני השופטים את כתב האישום כנגד הסוחר ופירט את סעיפי האשמה. הוא הציג את ההוכחות, תיאר בצבעים חיים את חומרת העוון, וקינח בדרישה להחמיר עם העבריין בכל חומרת הדין.

ר' אברהם הצטנף במקומו אחוז חרדה. הדברים הנוקבים השפיעו מאוד על השופטים. ניסיונותיהם של עורכי דינו להמעט מחומרת מעשיו נתקלו בהתנגדות שני השופטים, ונראה היה כי הם נוטים לעמדת התביעה. ואכן, השניים הביעו את דעתם בעד ענישה מחמירה.

לקראת סוף הדיון ביקשה השופטת לשאת דברי סיכום. "אני מתנגדת להרשעה", הדהימה את הכול, וגוללה לפני עמיתיה ולפני הקהל באולם בית המשפט את שאירע בתחנת הרכבת.

"אני הייתי האישה הנבוכה והאבודה", סיפרה בהתרגשות. "חשתי חסרת אונים ולא ידעתי מה לעשות. ואז ניגש אליי הנאשם ופשוט הציע לי את עזרתו, בלי לבקש כל תמורה. הוא לא הכיר אותי, אינני משתייכת לבני עמו, ובכל זאת גמל עמי חסד. לכן אינני מאמינה שאדם זה הוא נוכל. גם אם כשל פעם אחת – אין זו אלא מעידה חד-פעמית, ומן הראוי להתחשב בו ולזכות אותו במשפט".

דבריה הנרגשים השפיעו על עמדתם של השופטים האחרים, והם שינו את דעתם והחליטו לנהוג עם הנאשם במידת הרחמים ולהוציאו זכאי.

בערוב ימיו עלה ר' אברהם למפל לארץ ישראל והתגורר בבני ברק, את הסיפור סיפר בעצמו, כפי שאירע.

(על-פי 'צנצנת המן')

הגנטיקה בעקבות אדם הראשון

ענוה מול פלאי הבריאה. הפרופ' אור

רופא בשליחות

האמונה מלווה אותו לאורך כל שנות עבודתו: "הכול נקבע עליידי בורא העולם, והרופאים אינם אלא שליחיו. אצל חלק מהמטופלים הטיפול שלנו מצליח ואילו אצל אחרים לא. מי קובע אם הטיפול יצליח? ברור שיש כאן מרכיב מובהק של סייעתא דשמיא. בדיוק עכשיו אמרנו בתפילה שהבורא קובע 'מי יחיה'. אנחנו, הרופאים, מתערבים בדרך מלאכותית בגוף האדם, אבל הפלא של החיים נשגב מאיתנו. זה צריך למלא אותנו ענוה מול עוצמת הבריאה".

מח עצם: "השתלת מח עצם מחייבת התאמה גנטית בין התורם למקבל, וזאת בודקים על גן שתפקידו לזהות אם תא מסויים הוא חלק מהגוף או תא זר. בעבר חשבו שהתאמה יכולה להתקיים בין אחים בלבד, אולם התברר שיכולה להיות התאמה גם בין בני-אדם זרים".

הוא מציג נתון מעניין: "בעולם הגדול יש התאמה של אחד למאתיים וחמישים אלף בני אדם, אולם בתוך העם היהודי יש התאמה של אחד לחמישים אלף, מה שמעיד על הקרבה הגנטית של בני העם היהודי".

צאצאי אב אחד

אך מהמחקר עולה עוד נתון חד-משמעי: "הגן הזה, שקיים אצל כל בני-האדם, מוכיח שכולנו צאצאים לאב אחד. האפשרות למצוא התאמה בין בני-אדם שונים נובעת מהיותם צאצאים של אדם אחד - אדם הראשון, יציר כפיו של הקב"ה".

הפרופ' אור מסביר שגם השוני הגנטי בין בני האדם הוא מפלאי הבריאה: "לו כולנו היינו דומים, היה הדבר יכול ליצור בעיות רבות ולגרום מחלות ופגמים. חז"ל אמרו: 'כשם שאין פרצופיהם שווים, כך אין דעותיהם שוות'. זה נכון גם בגנטיקה - השוני דווקא הוא המעניק קיום למין האנושי".

הפרופ' ראובן אור, מנהל המחלקה להשתלת מח עצם במרכז הרפואי הדסה עין-כרם בירושלים, הוא מחלוצי ההתקדמות בתחום. במרוצת השנים זכה בפרסים יוקרתיים, לאחר שמחקריו הביאו לידי פריצת דרך בטיפול באמצעות תאי גזע. אבל הוא מדבר בצניעות: "אני בסך הכול שליח ה' לענייני רפואה".

הפרופ' אור (65), תושב נווה דניאל בגוש עציון, משמש יותר משלושים שנה בתפקידי מפתח בעולם הרפואה. לדבריו, ככל שהידע המדעי מעמיק, כך גוברת ההתפעלות מפלאי הבריאה. "מח העצמות הוא מעין בית חרושת, שמייצר את תאי הדם ודואג לתקינותם", מסביר הפרופ' אור. "זו מערכת מדהימה בהיקפה. בכל שנייה מתחלפות בגופנו שלושה מיליון כדוריות אדומות, והכול מבוקר ומנוהל עליידי מח העצמות. האם אפשר להעלות על הדעת שאין בורא שתכנן הכול לפרטי פרטים? או למשל העין, שבה יש מיליוני תאים הממונים על הצגת התמונה' ותרגום הנתונים למוח. וכי מכשיר משוכלל ומתוחכם כל-כך יכול היה להתפתח באקראי?".

גנטיקה בעם היהודי

השבת נקרא על בריאת אדם הראשון, אבל הפרופ' אור ממש 'רואה' אותו בעבודתו בתחום

פינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

שתילים ופרחים

שאלה: האם מותר לקנות עכשיו שתילים ופרחים בכל משתלה?

תשובה: שתילים ופרחים הנמכרים עכשיו נשתלו או טופחו בשנת השמיטה. בעצי סרק אין דין ש"הנוטע בשביעית יעקור". עם זה, אסור לנו לקנות מהמגדל עצמו, מכיוון שאסור לסייע בידי מי שנטע עץ או שתל פרחים באיסור בשנת השמיטה.

אולם כאשר המגדל עשה מלאכה זו במסגרת 'היתר מכירה' (ואז יש לו הכשר מטעם הרבנות), או על-פי דעה מקילה אחרת, הרי גם מי שאינו סומך על ההיתר רשאי לקנות ממנו, מכיוון שבכך אינו מכשיל יהודי בדבר איסור.

כמובן מותר לקנות גידולים שצמחו בשטח

שמחוץ לקדושת 'עולי בבל' (חלק מהנגב המערבי, על-פי הוראת רב הבקי בפרטים אלה), כי יש פוסקים שבשטח שנתקדש רק עליידי 'עולי מצרים' אין איסור על מלאכות בשביעית (אף שלמעשה בשמיטה עצמה אין פוסקים כמותם).

על-פי אותו עיקרון מותר לקנות פרחים הגדלים רק בחממות (ורדים, גרברה, שושן, נורית, פריזה, קאלה צבעונית), אפילו בלי הכשר ובלי מצע מנותק - מכיוון שיש דעות המקילות בזה, אף שבשמיטה עצמה אין פוסקים כמותם. אבל פרחים מגידול בבית רשת אין להקל.

אם הגיע הזמן שבו מגיעים לשוק פרחים משתלת שנה זו - תשע"ו, אפשר להקל, כגון לזיאנטוס, אסטר שורש ואסטר ורדה - כ' במרחשוון, סיפן - תחילת כסלו, חמנית - ר"ח טבת.

מקורות: משנה תרומות רפ"ב. מידע - מכון התורה והארץ.

גפן בס"ד

ביטוח משכנתא בתנאים מיוחדים

כולל ביטוח דג' + צנרת + ביטוח לרעידות אדמה

מניבה 24 שעות

077-444-7777

e-mail: info@basad.co.il (שלוחה 4)

תורת הנפש לימודים גבוהים בפסיכולוגיה יהודית

ללמוד לשנת ליעוץ באחת...

מקומות אחרונים הלימודים נפתחים אחרי החג!

02-5662323

www.torathanefesh.org

לא תפסיקו לספר

הכרך השני של 'צדיקים למופת', מבחר מסיפורי 'שיחת השבוע'

70 סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל העדות

עריכה חדשה | עיצוב מרהיב כריכה קשה | 352 עמודים

טל' 1-700-704120

קלף + נרתיק / עצי חיים ב-36 תשלומים ללא ריבית!

ספר תורה שלם כולל נרתיק / עצי חיים כתוב ע"י סופרים מוסמכים על קלף איכותי, מוגה ומהודר. מבחר ענק של עיצובים ואפשרות לעיצוב בהתאמה אישית.

חנות המפעל כבר דניאל מחלף בן שמן | 08-9186633 | 054-8309580
בני ברק רח' רבי עקיבא 49 | 03-5703498 | ירושלים רח' כנפי נשרים 5 | 02-6514026
רח' מלכי ישראל 2 (כיכר השבת) | 02-5383853

925

הצורפים

מסחר 1952

אחריות ל-10 שנים

תוקף המבצע עד 30.9.15 ל.ט.ח.